

Høringsinnspill: Prop 132L Endringer i straffeloven (konverteringsterapi)

Norges Kristne Råd (NKR) er en paraplyorganisasjon bestående av de fleste kristne kirker og trossamfunn i Norge. 25 kirkesamfunn er i dag medlemmer i tillegg til fem økumeniske organisasjoner.

Vi takker for muligheten til å avgi høringsinnspill til *Prop 132L Endringer i straffeloven (konverteringsterapi)*.

NKR sendte høsten 2022 vårt hørings svar til «Høringsnotat om forbud mot konverteringsterapi» på vegne av våre medlemskirker. Flere av våre medlemssamfunn sendte samtidig inn sine egne hørings svar der de kommenterte sider ved høringsnotatet de hadde egne synspunkter på.

NKR sine medlemssamfunn representere ulike syn i samlivsspørsmål, og blant NKR sine medlemssamfunn er det derfor også ulike syn på lovforslaget om forbud mot konverteringsterapi, og det vil være delte meninger nå om regjeringens forslag til forbud mot konverteringsterapi går for langt.

Vårt utgangspunkt

I vårt hørings svar gav vi høsten 2022 uttrykk for at alle NKR sine medlemssamfunnene tar tydelig avstand fra tvang og at det som handler om å «anvende metoder, altså en systematisk fremgangsmåte for å oppnå et forhåndsbestemt resultat med det formål om å få en annen til å endre, fornekte eller undertrykke sin seksuelle orientering eller kjønnsidentitet, som er klart egnet til å påføre vedkommende psykisk skade», - slik det da stod i høringsnotatet og som lovforslaget mot konverteringsterapi er tenkt å ramme er en virksomhet som vi i fellesskap tar avstand fra og som er uakseptabel i våre sammenhenger.

Konsekvenser for sjelesorg

Høringsnotatet som kom i fjor la til grunn at «... det ikke skal berøre sjelesorgen» og understreket at: «straffebudet ikke er ment å ramme samtaler med en person om vanskeligheter med seksuell orientering eller kjønnsidentitet. Det er et viktig hensyn at straffebudet ikke skal føre til at psykologer, psykiatere, familieterapeuter, prester, forbedere mv. unngår å innlate seg på samtaler med personer som opplever å ha problemer med sin seksuelle orientering eller kjønnsidentitet. I en slik situasjon vil ikke vilkårene i gjerningsbeskrivelsen være oppfylt, blant annet fordi samtalepartnern her ikke vil ha som agenda å få den andre til å endre, fornekte eller undertrykke sin seksuelle orientering eller kjønnsidentitet» (7.4.4.2)

Dette ble påpekt i vårt hørings svar og anbefalt tatt inn i selve lovteksten og ikke bare i forarbeidene. Det ville være av stor betydning for prester, pastorer og andre sjelesørgere i våre medlemssamfunn som driver seriøst faglig sjelesorgarbeid. Det vil avklare mye og hindre en berøringsangst for å samtale om seksualitet og kjønnsidentitet i sjelesorgsrommet. Men dette er ikke tatt hensyn til i lovforslaget (Prop 132L).

I merknadene til Prop 132L står det at «Det å gi uttrykk for sitt religiøse syn og sin holdning til seksual- og samlivsmoral, rene meningsyttringer og ordinær forkynnelse vil ikke være å anse som en «metode» eller «lignende systematisk fremgangsmåte». Det samme gjelder ren sitering av en religions hellige skrifter, med mindre det inngår i et religiøst ritual, bønn eller lignende.».

Uttrykket «med mindre» skaper betydelig usikkerhet om hvor grensene går for å utøve den rolle man har som religiøs leder. Kjernen i rolleutøvelsen går nettopp på veiledning og forbønn. Lovforslaget og de kommentarer departementet legger fram går derfor svært langt i å diktere hvordan religion utøves og hvilken rolle religiøse ledere har i forhold til sine medlemmer.

Samtidig som lovforslaget (Prop 132L) beskriver «religiøst baserte metoder» nevnes også forbud mot forbønn, «Også en-til-en-forbønn vil etter omstendighetene kunne anses som en religiøst basert metode». I merknadene nevnes også «at enkeltstående, moderate samtaler kun unntaksvis vil kunne anses som en «lignende systematisk fremgangsmåte». Dette kan virke som en ytterligere innstramning, og når en «helhetsvurdering» skal legges til grunn for å vurdere om det har foregått noe «krenkende», og at «samtykke skal legges til grunn, men ikke være avgjørende» for denne helhetsvurderingen tror vi det for flere vil medføre økt berøringsangst for å samtale om seksualitet og kjønnsidentitet i sjelesorgsrommet.

Myndige personers samtykkekompetanse

Vi er bekymret over at departementets forslag legger opp til at myndige personers samtykkekompetanse ikke skal tillegges absolutt vekt. Dersom en person oppsøker en religiøs leder og ber om samtale og forbønn – noe som i sin form og tradisjonsbakgrunn er en vesentlig del av lederens rolleutøvelse – kan dette utsette lederen for potensiell straffeforfølgelse. Vi mener at valgfriheten og det å gi aktivt samtykke må respekteres som en universell rettighet.

Strafferammen

Straffens begrunnelse og plass i et demokratisk samfunn som Norge, har tradisjonelt forebyggelse som sitt grunnleggende formål. Kriminalpolitikkenes fokus har følgelig vært på kriminalitetsforebygging og rehabilitering av kriminelle. Dette grunnleggende synet på rehabilitering har ført til at Norge generelt har kortere straffer enn mange andre land. Departementet foreslår en strafferamme for konverteringsterapi på bot eller fengsel inntil 3 år, 6 år ved grov overtredelse. I Solberg regjeringens høringsnotat var forslaget bot eller fengsel inntil 1 år. En strafferamme på inntil 6 år vil føre til at Norge har et av de strengeste straffebudene i verden på dette feltet. De andre europeiske landene det ble henvist til i Støre regjeringens høringsnotatet har 1 år (Tyskland og Malta) og 3 år (Frankrike) som maksimumsstraff. Det framstår ikke åpenbart i Støre regjeringens høringsnotatet eller lovforslaget hvorfor man skal bryte med tradisjonen i norsk kriminalpolitikk og legge seg på et høyt straffenivå sammenlignet med andre europeiske land.

Med vennlig hilsen

Erhard Hermansen
Generalsekretær, Norges Kristne Råd